

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---

Engin Erkiner: *Birbiri ardısıra toplu mezarlar bulunuyor. Bulunanlar genellikle birbirine karışmış kemikler... Kimlik tespiti zorlukla yapılıyor, sık sık da yapılamıyor. Toplu öldürmenin ardından bir bölümü tahrip de edilen cansız bedenlerin gömülmesine şahit olanlar, "daha çok sayıda toplu mezar bulunduğunu" söylüyor.* □□□□□□□□ Genelkurmay Başkanlığı büyük bir pişkinlikle "bulunan cesetlerin PKK'lilere ait olduğunu" açıkladı. Sanki bu onların bir bölümünün kimyasal silahla öldürülmesini, cansız bedenlerinin tahrip edilmesini ve uzun süre bilinmeyen bir yere toplu gömülmelerini haklı göstermiş gibi...

Bunun yanı sıra tek tek işlenmiş, çok sayıda faili meçhul cinayet de var.

KCK, toplu mezarlar ve faili meçhul cinayetlerle ilgili olarak, "Hakikatleri Araştırma Komisyonu" kurulmasını istedi ve ekledi: "Bizim sorumluluğumuz olan olaylar varsa bunlar da ortaya çıksın".

AKP Hükümeti faili meçhul cinayetlerin araştırılması için TBMM'de kurulmasını sürekli engelliyor. Diğer yandan da seçim yatırımı olduğu ortaya çıkmaya başlayan "toplu mezar bulmaya" yöneliyor.

Bu insanları kimler ve hangi yetkiyle öldürdüler? Bunlar gerçekten PKK'li midir, yoksa aralarında çok sayıda halktan insan da var mıdır? Kimlikleri nedir ve kimlerin emir ve aracılığıyla toplu olarak gömüldüler?

Bunları ortaya çıkarmadan toplu mezar bulmak, "bizden önce neler yapılmış" gösterişinden ve seçim yatırımından öteye anlam taşımıyor.

Ek olarak, toplu mezarlar açılırken, büyük bir özensizlik örneği gösterilerek, iş makineleri kullanılıyor. Kimlik tespiti ve kimin nasıl öldürüldüğünün saptanması iyice zorlaşıyor. Bu mezarların arkeologların denetiminde özenle açılması gerekirken; kullanılan yöntem, delilleri iyice karartmaktan başka işe yaramıyor.

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---

Medya ve kamuoyu büyük oranda konuya ilgisiz...

GEÇMİŞ BİZİ ÇAĞIRIYOR...

Ermeni soykırımından Dersim'e, Maraş'dan faili meçhul cinayetlere ve toplu mezarlara kadar geçmiş uzun süreden beri bizi çağırıyor.

Hakikatleri Araştırma Komisyonu bu geçmişin 1984 sonrasını kapsar ve buna bile yanaşılmıyor.

Bu durumda sorunun değiştirilerek sorulması gerekir: geçmişle hesaplaşma neden yapılamıyor? Sorun hükümetin ve devletin etkili kurumlarının izin vermemesinden mi ibarettir, yoksa dikkatlerin halka, özellikle de Türk halkına çevrilmesi mi gerekir?

Ülkenin sadece 20. yüzyıl tarihiyle ilgili olarak ortaya dökülen bunca suça, katliama, çok sayıda faili meçhule ve sayısı bilinmeyen toplu mezarlara rağmen, halkta belirgin bir ilgisizlik sürüyorsa, buradan çıkarılacak sonuç, bu halkın geçmişle ciddi sorunlarının bulunduğudür.

Kaçınılmaz olarak içinden çıktığı topluma benzeyen solda da aynı özellik bulunmuyor mu? Aradan 30 yıl geçti ama 12 Eylül 1980 öncesi yeni ve çekingen biçimde değerlendirilmeye çalışılıyor.

12 Eylül öncesi için –hatalar yapıldığı da kabullenilmekle birlikte- aşırı abartılı bir değerlendirme yapan sol, şu basit soruya ancak 30 yıl sonra ulaşabildi: 12 Eylül öncesi esas olarak iyiye, sonrası neden bu kadar kötüdür?

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---

Bu meşum soruyu sormayan, geçmişİ abarttıkça abartan sol, bu özelliğini toplumdan almıştır.

Geçmişle yüzleşmek ve bu bağlamda da geçmişin gerçeklerini aramak, öncelikle o geçmişin doğruya yakın olarak ortaya konulmasını gerektirir.

Geçmiş zaten “muhteşem” ise, nesiyle yüzleşeceksiniz?

“MUHTEŞEM” GEÇMİŞ NASIL BAŞLADI?

Türk'ün tarihin “özel bir evladı” olduğu konusunda sonraki yıllarda iyice yoğunlaşacak propaganda, 1923'te Cumhuriyet'in kuruluşuyla başlar.

“Geç kalmış bir ulus” olarak ortaya çıkan Anadolu Türklerinin yöneticileri, ulusal kimliğin oluşumunda gerçekçi saptamalar yerine, aşırı abartıları tercih eder.

Mustafa Kemal'in “Bir Türk dünyaya bedeldir” sözü, bu politikanın en özlü ifadesidir.

Devletin kuruluş savaşında büyük rolü bulunan İttihat ve Terakki'nin M. Kemal kesimi, Enver kesimi gibi sınır ötesi maceralara yönelmek yerine; asıl çabasını Anadolu'nun Türkleştirilmesine yöneltir.

Ülke nüfusunun en az yüzde 30'u Kafkasya ve Balkanlardan gerek Çarlık Rusyası gerekse de bağımsızlığını yeni kazanan devletler nedeniyle göç etmek zorunda kalan Müslümanlardan oluşmaktadır.

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---

Ortak kimlik dindir, milliyet daha sonra gelmektedir.

Türk kimliğinin öne çıkarılması için:

a) Ülkenin Hıristiyanlardan “temizlemesi” sürdürülür ve çok sayıda Rum, Yunanistan’a gönderilir.

b) Müslümanlar, özellikle de Kürtler, Türkleştirilmeye çalışılır.

Nüfusun etnik ve inanç olarak tektipleştirilmesinin başka boyutları da bulunmakla

birlikte, konuyu dağıtmamak için burada üzerinde durmuyorum.

Zor kullanılması uygulamanın bir yanısıdır. Öteki yanı ise, Türklüğün “çekici duruma” getirilmesidir.

Türk olduğunuzda “dünyaya bedel” ve “tarihin özel bir bileşeni” olursunuz.

Bu tarih anlayışının uzun süre ve toplumsal yaşamın her alanında yoğun propagandası söz konusudur. Tarih anlayışında yalanın dozu arttıkça, “inandırıcılık” ancak zora da dayanan yoğun propagandayla sağlanabilir.

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---

GERÇEK TARİH DEĞİL, YENİDEN YAZILMIŞ TARİH

Tarih, “büyük Türk milleti”nin bugünkü ihtiyaçlarına göre yeniden yazılır. Bazı olaylar atlanır, bazıları ise aslından oldukça farklı yorumlanır. Başarılar aşırı abartılırken, yenilgiler es geçilir.

Giderek, öyle olduğu sanılan gerçek, gerçekte olmuş olanın yerini alır.

Ortaokul son sınıfta tarih dersinde bize, “Birinci Dünya Savaşı’nda yenilmediğimiz, müttefiklerimiz (Almanya ve Avusturya-Macaristan) yenildiği için savaşı kaybetmiş sayıldığımız öğretilmişti.

Yıllar sonra, Hicaz’da, Osmanlı ordusunun İngiliz ordusu tarafından nasıl kovalandığını öğrendiğimde, bu gerçeği zorlukla kabullenebilmişim.

Her ilin “düşman işgalinden kurtulması”ndan, Atatürk’ün Ankara’ya gelişinin her yıl anılmasına kadar sayısız törenle dolu olan toplumsal yaşantımız, bize, sürekli olarak, ne kadar şanlı bir geçmişin devamcısı olduğumuzu hatırlatır.

Türk Kara Kuvvetleri’nin Mete Han tarafından 2500 yıl önce kuruluşu da kutlanır, 1071’de Türklerin Anadolu’ya girişini sağladığına inanılan Malazgirt Savaşı da... Yetmez, Osmanlı Devleti’nin kuruluşu Söğüt Kasabası’nda kutlanırken, İstanbul’un fethi de doğal olarak unutulmaz.

Türkün kahramanlıklarla dolu tarihine uymayan örnekler ise, uygun şekilde farklı yorumlanır.

Son örnek, Sarıkamış’tır.

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---

70 bin askerin savaşmadan soğuktan donarak ölmesine yol açan bu askeri rezalet bile, “vatan savunması için sergilenen büyük özveri”ye örnek olarak gösterilir.

Zaferlerle dolu bu tarih anlayışı, yıllarca, Kürt halkının bırakın haklarını, varlığının bile tanınmamasının gerekçesi oldu.

“PKK birkaç çapulcudan ibarettir, onları yeneriz” anlayışındaki çıkmaz anlaşılincaya kadar Kürt halkının varlığı bile kabul edilmedi.

Yıllarca konuyu tek yanlı olarak ele aldık ve büyük sorumluluğun hükümetlerde ve Genelkurmay başta olmak üzere devlet kurumlarında olduğunu savunduk. Bu anlayış, yanlış olmamakla birlikte, önemli bir eksikliği barındırıyordu: baskı ve zorbalık da bulunmakla birlikte, Türk halkının büyük bölümünün bu anlayışı kolaylıkla içselleştirmesi de söz konusuydu.

Konuyu dağıtmamak için ayrıntıya girmeyeceğim, ancak bugüne kadar sonuçlarla fazlasıyla uğraştığımızı, o sonuçların nedenleriyle ise yeterince ilgilenmediğimizi düşünüyorum.

Türk halkının barışa yabancılığı ve savaş zihniyetine sahip olması, yılların sosyalizasyonundan gelen sonuçlardan bir tanesidir.

Milliyetçi sol bu konudaki önemli örneklerden bir tanesidir.

İnsanlar, en erken 17 yaşında sosyalist olduklarında, “boş kağıt” değildirler. Önemli bir sosyalizasyon yaşamış ve toplumsal değerleri içselleştirmişlerdir. Sosyalist olmak, kendi başına, bu değerleri yeterince değiştirmez; tersine ortalama toplumsal değerlerin sol değerlerle eklemlenmesini sağlar.

Buradan hareketle, bu ülkede, milliyetçi solun varolması değil, varolmaması garip olurdu.

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---

İMPARATORLUK ÖZLEMİ

Toplumsal yaşamın her alanında törenler, anılar ve sembollerle sürekli tekrarlanan “büyük Türk milletinin şanlı geçmişi”nin günümüzdeki en önemli göstergesi, imparatorluk özlemidir.

Türkler, yaklaşık yüz yıl önce büyük bir imparatorluğu kaybettiklerine inanırlar. SSCB dağılmadan önce yeni bir imparatorluğa heveslenmenin koşulları yoktu. 1990 sonrasında ise, yıllardır bastırılan, küçük bir çevrenin dışına taşmayan özelemler, dinci ve laik, solcu ve sağcı geniş bir kesimde değişik söylemler altında ifadesini buldu.

Açılışı, “Adriyatik’ten Çin Seddi’ne kadar 200 milyonluk Türk dünyası” söylemiyle Turgut Özal yaptı.

Kafkasya ve Orta Asya’da Rusya Federasyonu ile girişilen etkinlik mücadelesi kaybedilince, bunun yerini “İslam ülkelerinin önder ülkesi” söylemi aldı. (Her iki durumda da ülkenin yönelimiyle ABD’nin bölgesel çıkarları uyum içindedir.)

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün Yemen’de geçmişle ilgili türküler dinlerken gözyaşlarını tutamaması samimidir. Benzeri bir durum Başbakan Erdoğan’ın bölge ülkelerini ziyaretinde de görülmüştür.

“Bu topraklar bizimdi ve biz onları kaybettik.”

Ardından gözyaşı dökülen ve kabullenmekte zorlanılan gerçek budur.

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---

SONUÇ YERİNE...

Yazının başından beri Türk halkının barış düşüncesine uzak olmasının ve savaş severliğinin, yaşanılmış olan sosyalizasyondan kaynaklanan temellerini açıklamaya çalıştım.

Şanlı olduğuna inanılan bir geçmişin bir bölümünün bile öyle olmadığına ortaya çıkması, o geçmişteki insanlık suçlarının sergilenmesi, özellikle başlangıçta o geçmişe saldırı olarak algılanır. Ya da başlangıçta geçmişle yüzleşmeyi destekleyenlerin bir bölümü, o güne kadar edindikleri kimi değerlerin tehlikeye düştüğünü görünce, yapılarına tepki gösterecektir.

Geçmişle yüzleşme münferit olaylar çerçevesinde her zaman yapılabilir. Örneğin 6-7 Eylül olayları olumsuzdur, kabullenilemez. Ne ki, bu olaylar Hıristiyan azınlıkların ülkeden sürülmesi sürecinin aşamalarından birisi olarak ele alındığında işin rengi değişir.

Toplu mezarlar kötüdür, savunulamaz. Bu nedenle şu veya bu mezarın sorumlusu bulunarak cezalandırılabilir. Ama Kürdistan'daki toplu mezarlar kendi başına değil de, Kürt halkının yıllarca süren yok sayılma sürecinin parçası olarak ele alındıklarında, işin rengi değişir.

“Biz ne yapabiliriz?” sorusuna geliyoruz...

Beklenmedik gelişmeleri dışlamamakla birlikte, işin bize düştüğünü belirtmek gerekir. Burada biz'den kastedilen, Türkiye ve Avrupa'daki barış ve demokrasi yanlısı ilerici sivil toplum örgütleridir. İlerici diyorum, çünkü gerici sivil toplum örgütleri de vardır.

Devletin kendi suçlarını gerektiği gibi ortaya çıkarması beklenemez.

Avrupa Barış Meclisi ve benzeri örgütler bu işe girmeli, kendi olanaklarıyla ve ilgili uluslararası kuruluşlardan destek de alarak faili meçhuller, toplu mezarlar gibi konuları araştırmalıdır.

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---

Burada öncelikle önemli olan, araştırılacak konuyla ilgili genel bilginin ötesinde, kullanılacak yöntem konusunda da yeterli bilgiye sahip olmaktır.

Örnekleme gerekirse; Avrupa Alevi Birlikleri Konfederasyonu'nun son kongresinde, Dersim'deki katliamı araştırın grubun sözlü tarihle ilgili kısa raporunu dinlemiştim. Çalışmayı yürütenler, sözlü tarihin; olayları yaşamış kişilerin anlattıklarını kaydetmeyi oldukça aşan özelliklere sahip bir araştırma yöntemi olduğunu biliyorlardı.

Bu tür bilgi önemlidir. Aksi durumda bilgi, ham bilgi olarak kalır. Bilgi ile bilginin değerlendirilmesi ayrı konulardır.

Tarihimizdeki insanlık suçlarıyla ilgili olarak kamuoyunda görülebilir bir duyarlılık oluşmasını –açıklanan nedenlerden hareketle- kısa dönemde beklememek gerekir.

Yapılabilecek olanı yapmaya yönelmek bizlere düşüyor...

GEÇMİŞLE HESAPLAŞMA NEDEN YAPILAMIYOR?

Geschrieben von: Erkiner

Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:13 Uhr - Aktualisiert Mittwoch, den 16. März 2011 um 18:15 Uhr

---